

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 maja 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1383), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 4 maja 2018 roku odmówił A. B. przeliczenia emerytury. W uzasadnieniu wskazano, iż zgodnie z art. 175 ust. 4 ustawy, ponowne przeliczenie kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114 ustawy. Natomiast na podstawie art. 114 ust. 1 prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Wysokość kapitału początkowego ustalona decyzją z dnia 5 kwietnia 2018 roku pozostała bez zmiany ponieważ wnioskodawca nie przedstawił żadnych nowych dowodów mających wpływ na zmianę świadczenia. Lata 1976 -1986 zostały uwzględnione do wyliczenia kapitału początkowego. Brak zatem podstaw do zmiany wysokości emerytury (decyzja k.72 akt ZUS).

W dniu 21 czerwca 2018 roku ubezpieczony złożył odwołanie od powyższej decyzji i przeliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem lat 1976 – 1986 (odwołanie k.2).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, wywodząc jak w uzasadnieniu decyzji. Dodatkowo podniesiono, iż wnioskodawca od 1 grudnia 2017 roku pobiera emeryturę. Wysokość świadczenia ustalono zgodnie z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Do jej obliczenia przyjęto kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 340.126,70 zł, zaevidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje emerytura. Do ustalenia kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru kapitału w kwocie 1.119,07 zł, ustaloną poprzez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszący 91,66% przez kwotę bazową 1.220,89 zł., okresy składkowe 17 lat, 1 miesiąc i 15 dni tj 205 miesięcy; współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego – 63,88 %, średnie dalsze trwanie życia - 209 miesięcy. Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych od 1 I 1973 roku do 31 XII 1982 roku. Wskaźnik ten wyniósł 91,66%. Wartość kapitału początkowego wyniosła na 1 I 1999 roku 91.065,48 zł. Do ustalenia podstawy wymiaru organ przyjął najkorzystniejsze rozwiązanie. Nie jest możliwe przyjęcie podstawy wymiaru z 11 lat jak chce tego wnioskodawca (odpowiedź na odwołanie k. 4).

Na rozprawie w dniu 4 grudnia 2018 roku wnioskodawca wniósł dodatkowo o uwzględnienie faktycznych wynagrodzeń z okresu pracy w Zakładzie (...) z lat 1975-1977 tj. stawki godzinowej i 10% premii (e-protokół z 4 XII 2018 roku 00:03:22).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca urodził się (...) (okoliczność bezsporna).

W dniu 11 grudnia 2017 roku złożył wniosek o emeryturę (wniosek k.1-4 akt ZUS).

Decyzją ostateczną z dnia 21 lutego 2018 roku organ rentowy przyznał odwołującemu prawo do emerytury od 1 grudnia 2018 roku.

Do jej obliczenia przyjęto kwotę kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji kapitału początkowego zaevidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emeryturę obliczono jako równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwotę emerytury obliczono na kwotę 1.560,93 zł, przyjmując:

- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 338.409,42 zł;

- średnie dalsze trwanie życia 216,80 miesięcy;

Kwota emerytury, po waloryzacji od 1 marca 2018 roku wynosi 1.607,45 zł. (decyzja k. 53-54 akt ZUS).

Decyzją z dnia 23 lutego 2018 roku wysokość emerytury zwiększono o kwotę 145,55 zł z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie rolników za okres 16 lat i 5 miesięcy (decyzja k.60-61 akt ZUS).

Decyzją z dnia 5 kwietnia 2018 roku, po rozpoznaniu wniosku z dnia 6 marca 2018 roku, organ rentowy ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego.

Ustalony on został w oparciu o przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, to jest od 1 stycznia 1973 roku do 31 grudnia 1982 roku, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 91,66 %. Kwota podstawy wymiaru składek wyniosła 1.119,07 zł. Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w liczbie: 17 lat, 1 miesiąc i 15 dni (205 miesięcy).

Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 63,88%. Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ zł} \times 63,88\% \text{ (współczynnik proporcjonalny)} = 187,17 \text{ zł}$

$(205 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 1.119,07 \text{ zł (podstawa wymiaru)} = 248,55 \text{ zł}$

RAZEM = 435,72 zł

$435,72 \text{ zł} \times 209 \text{ miesięcy (średnie dalsze trwanie życia)} = 91.065,48 \text{ złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 r.)}$ (decyzja k. 69-71 plik I akt ZUS).

Po rozpoznaniu wniosku z dnia 6 marca 2018 roku, decyzją z 6 kwietnia 2018 roku, organ rentowy przeliczył wysokość świadczenia, od 1 grudnia 2017 roku i ustalił jej wysokość na kwotę 1.568,49 zł, w związku ze skorygowaniem wysokości kapitału początkowego i ustalenie jego wysokości na kwotę 340.126,70 zł (decyzja k.69-70 akt ZUS).

W dniu 4 maja 2018 roku ubezpieczony złożył kolejny wniosek o przeliczenie wysokości emerytury i ustalenie jej wysokości przy obliczeniu kapitału początkowego z lat 1976 -1986 (wniosek k.71 akt ZUS).

W okresie od 3 kwietnia 1975 roku do 31 sierpnia 1977 roku wnioskodawca był zatrudniony w Fabryce (...) Zakład nr (...) w K., na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku wytapiacza (świadczenie pracy k. 47).

Początkowo wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 14,50 zł na godzinę plus premia regulaminowa do 10%. Od dnia 15 listopada 1975 roku jego wynagrodzenie wzrosło do kwoty 16,50 zł na godzinę plus do 10% premii. Od 1 lipca 1976 roku zatrudniony został na stanowisku mistrza w Oddziale Oczyszczalni z wynagrodzeniem 4.000,- zł plus premia regulanimowa i dodatek funkcyjny w kwocie 500,- zł (karta obiegowa, angaż k. 63, 67, 69, 72).

Wnioskodawca otrzymywał premię. Pracował też w godzinach nadliczbowych. Dwa razy w tygodniu mogła zdarzyć się też praca w nocy, soboty i niedziele (przesłuchanie wnioskodawcy A. B. e-protokół z dnia 19 marca 2019 roku 00:10:53 w zw. z e-protokołem z dnia 4 grudnia 2018 roku 00:03:22 i 00:10:57, zeznania świadka T. M. e-protokół z dnia 4 grudnia 2018 roku 00:36:54).

Mogło to być 30-40 godzin w miesiącu. Jednak nie w każdym miesiącu były nadgodziny. Pracował w systemie tryzmianowym (przesłuchanie wnioskodawcy A. B. e-protokół z dnia 19 marca 2019 roku 00:10:53 w zw. z e-protokołem

z dnia 4 grudnia 2018 roku 00:03:22 i 00:10:57, zeznania świadka e-protokół z dnia 4 grudnia 2018 roku M. K. 00:50:35).

W nadgodzinach pracowali ci, którzy chcieli (zeznania świadka e-protokół z dnia 4 grudnia 2018 roku M. K. 00:57:24).

Przy wytopach pracowali po 12 godzin. Jeżeli ktoś bardzo dużo chorował, to premia mogła być zmniejszona, ale jak chorował 5-7 dni, to premia zostawała. Podobnie jeśli komuś zdarzyły się wpadki np. spóźnienie. Jak ktoś źle pracował, wtedy majster czy brygadzysta mieli prawo odciąć 5% premii. Wnioskodawca raczej zawsze otrzymywał premie. O przyznaniu premii decydował mistrz i kierownik. Wypłacano również drugą premię, w wysokości 20-30%. Kwota jej była ruchoma. Zależała od wykonania zadania (zeznania świadka T. M. e-protokół z dnia 4 grudnia 2018 roku 00:36:54 i 00:46:02 i 00:48:12, zeznania świadka M. K. e-protokół z dnia 4 grudnia 2018 roku 00:50:35).

Za alkohol można było stracić premię na 3 miesiące (zeznania świadka e-protokół z dnia 4 grudnia 2018 roku M. K. 00:57:24, zeznania świadka L. M. e-protokół z dnia 4 grudnia 2018 roku 00:31:44).

Przy przyjęciu wynagrodzenia wynikającego z legitymacji ubezpieczeniowej za rok 1976 w kwocie 57.061,80 zł (kwota wynikająca z angaży 52.662,90 zł) oraz za okres od 1 stycznia do 31 sierpnia 1977 roku - 38.891,- zł. (kwota wynikająca z angaży 36.000,- zł) oraz wynagrodzenia wynikającego ze stawki godzinowej za pozostały sporny okres najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy kapitału wnioskodawca uzyskuje za lata 1973-1982 i wynosi on 94,88%. Kapitał obliczony przy przyjęciu tych danych daje kwotę 92.890,- zł a kwota emerytury równa się 1.745,83 zł.

Wynagrodzenia i wskaźniki za poszczególne lata wynoszą:

- w 1973 r. – 38.526,- zł, stosunek do przeciętnego wynagrodzenia – 114,74%;
- w 1974 r. – 51.097,20 zł, stosunek do przeciętnego wynagrodzenia – 133,69%;
- w 1975 r. – 39.693,70 zł, stosunek do przeciętnego wynagrodzenia – 84,53%;
- w 1976 r. – 57.061,80 zł, stosunek do przeciętnego wynagrodzenia – 111,08%;
- w 1977 r. – 60.935,- zł, stosunek do przeciętnego wynagrodzenia – 110,49%;
- w 1979 r. – 69.651,- zł, stosunek do przeciętnego wynagrodzenia – 108,96%;
- w 1982 r. – 33.489,- zł, stosunek do przeciętnego wynagrodzenia – 110,89%;
- w 1981 r. – 0,- zł, stosunek do przeciętnego wynagrodzenia – 0%;
- w 1982 r. – 81.408,- zł, stosunek do przeciętnego wynagrodzenia – 69,99%.

Przy dodatkowym przyjęciu 10% premii najkorzystniejszy wskaźnik pochodzi z tych samych lat i wynosi 95,43%, a kapitał początkowy równa się 93.201,46 zł zaś kwota emerytury równa jest 1.751,23 zł. (okoliczność bezsporna, wyliczenie organu rentowego k.86-107).

Przy ustaleniu stanu faktycznego sąd odmówił wiary zeznaniom wnioskodawcy oraz świadków w zakresie w jakim twierdzili, iż ubezpieczony otrzymywał zawsze 10% premię. Przeczą temu dokumenty zgromadzone w toku postępowania a także same zeznania świadków. Twierdzili oni, iż premia przysługiwała w wysokości 10% tymczasem w zachowanych angażach jest podana wysokość do 10%. Nadto wskazywali, iż z jednej strony premia była stałym dodatkiem do pensji a z drugiej, iż można było mieć obniżoną premię za tzw. „wpadki” np. alkohol, spóźnienia czy niewykonanie zadania i to nawet na 3 miesiące. Nadto wskazali, iż krótkotrwałe zwolnienie nie wpływało na premię ale dłuższe już tak. Zeznali także, że wnioskodawca zawsze miał stawkę godzinową co pozostaje w sprzeczności z treścią dokumentacji osobowej. Z tych względów sąd uznał, iż nie można przyjąć za udowodnione, że ubezpieczony w każdym miesiącu otrzymywał najwyższą możliwą, zgodnie z angażem, premię. Zeznania w tym zakresie mają raczej

charakter życzeniowy i zważywszy na rozbieżności nie zasługują na wiarę. Sąd nie mógł również wziąć pod uwagę ewentualnego wynagrodzenia za godziny nadliczbowe lub nocne bowiem jego wysokość nie może zostać ustalona w sposób nie budzący wątpliwości a tylko takie wynagrodzenie mogą być wzięte pod uwagę tak przy obliczaniu kapitału początkowego jak i emerytury .

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy zasługuje częściowo na uwzględnienie.

Na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2016 r. poz. 887 z późn. zm.) prawo do świadczeń (emerytalno – rentowych) lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Z cytowanego przepisu wynika, iż warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest uzyskanie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie były znane organowi w chwili orzekania i mają wpływ na prawo do tych świadczeń lub ich wysokość /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 231/99 - OSNAPiUS 2000 nr 19 poz. 734; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2003 r. III UZP 5/03 - OSNAPiUS rok 2003, Nr 18, poz. 442/.

Zwrot "przedłożenie nowych dowodów" oznacza zgłoszenie każdego prawnie dopuszczalnego środka dowodowego, stanowiącego potwierdzenie okoliczności faktycznych istniejących przed wydaniem decyzji, a mających wpływ na powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokość. Natomiast użyte w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej pojęcie "ujawnienie okoliczności" oznacza powołanie się na fakty dotyczące ogółu wymagań formalnych i materialnych związanych z ustaleniem przez organ rentowy prawa do świadczenia lub wysokości świadczenia. Są to określone w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokości np. staż pracy, wiek, niezdolność do pracy, ale także uchyczenia przez organ rentowy normom prawa procesowego lub materialnego, wpływające potencjalnie na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną z mocy prawa sytuacją prawną osoby zainteresowanej (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2014 r., I UK 322/13, LEX nr 1444596 oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 11 grudnia 2015 r., III AUa 1087/15, LEX nr 1979499).

W myśl art. 26 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz.1383 z późn. zm.) emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 (podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art.40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust.1a i 1b oraz art.185) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Zgodnie art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2).

Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy). Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,

2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Natomiast ust. 7 art. 174 stanowi, że do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku. Ustęp 8 analizowanego przepisu stanowi zaś, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku według określonego w ustawie wzoru. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy (ust. 13).

Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesięcy tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu (ust. 3b).

W myśl art. 15 ust. 1 podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176 (...).

Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy wnioskodawca domagał się uwzględnienia przy wyliczeniu świadczenia wynagrodzenia za okres zatrudnienia w Zakładzie (...) z lat 1975-1977 według stawki godzinowej i 10% premii.

Zgodnie z treścią § 21 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. nr 237, poz.1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja § 21 ust.1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10, poz.49) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak aby wysokość uzyskiwanego

uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997 roku - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 roku - III AUr 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III AUr 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych jak i kapitału początkowego może być uwzględnione tylko wynagrodzenie faktycznie uzyskane przez ubezpieczonego w danym okresie, a nie zaś wynagrodzenie ustalone na podstawie przypuszczeń czy też uśrednień. Jedynie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje wątpliwość, iż zostało ono zawyżone, może być podstawą do ustalenia współczynnika wysokości podstawy wymiaru.

Należy podkreślić, że Sąd nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c. i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądanę, a ich dopuszczenie za celowe.

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornym okresem zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładzie (...) z lat 1975-1977, co dało podstawę do oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji w świetle zarzutów ubezpieczonego. Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego (ostatecznie w oparciu o wiarygodne i precyzyjne zeznania świadków). W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

Należy zauważyć, że w objętych sporem okresach zatrudnienia, wnioskodawca pracę wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy (co wynika ze świadectwa pracy), zaś normy czasu pracy określały przepisy prawa pracy.

Zgodnie zaś z art. 129 § 1 kp w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 1975 roku czas pracy nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 46 godzin na tydzień.

Ubezpieczony posiada legitymację ubezpieczeniową z wpisanymi wynagrodzeniami za rok 1976 i okres od 1 stycznia do 31 sierpnia 1997 roku. Wynagrodzenie to okazało się być wyższe czyli korzystniejsze od wynagrodzenia obliczonego w oparciu o stawki godzinowe, a zatem należało pozostać przy tych danych. W pozostałym zakresie możliwe było obliczenie wysokości wynagrodzenia w oparciu o stawki godzinowe. Dostępny natomiast materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, jaka była faktyczna wysokość premii wnioskodawcy ani wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych i nocnych, w spornym okresie zatrudnienia w tym zakładzie. Załączona do akt sprawy dokumentacja, głównie w postaci angaży, dowodzi że premia faktycznie ubezpieczonemu przysługiwała i stanowiła procentowy udział wynagrodzenia zasadniczego, ale jednocześnie nie pozwala ona na ustalenie, w jakiej konkretnie wysokości była wypłacana w każdym miesiącu. W oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie ma możliwości ustalenia wysokości kwot wypłaconych tytułem premii, ponieważ brak jest dokumentacji w tym zakresie, brak jest regulaminów premiowania, czy wynagradzania. W przypadku wynagrodzenia zasadniczego lub innych obligatoryjnych składników wynagrodzenia, wynikających z obowiązujących przepisów, można przyjąć najniższe wynagrodzenie obowiązujące w czasie, którego dotyczy żądanie uwzględnienia tego okresu do przeliczenia świadczenia. W sytuacji takiego składnika wynagrodzenia, jakim jest premia, konieczne jest jednak istnienie dowodów potwierdzających bez wątpliwości fakt wypłaty premii oraz jej wysokość (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, LEX nr 390123).

Podobny pogląd zaprezentował Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 marca 2006 roku, zapadłego w sprawie o sygnaturze akt III AUa 1096/05, wskazując, iż ujemne konsekwencje związane z trudnościami w dokumentowaniu wysokości wynagrodzeń z lat odległych nie powinny obciążać wyłącznie ubezpieczonych, jednakże nie można również odpowiedzialności za taki stan rzeczy przenosić wyłącznie na Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Ustawowym wymogiem jest bowiem wykazanie przez ubezpieczonego konkretnych kwot otrzymanych przez niego zarobków, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne, przy czym nie może istnieć tu żaden stan niepewności co do wysokości.

Reasumując, co do żądania skarżącego o uwzględnienie w wyliczeniu podstawy wymiaru w spornym okresie faktycznych kwot otrzymywanego wynagrodzenia, brak jest podstaw do przyjęcia innych składników wynagrodzenia niż wynagrodzenie zasadnicze określone w angażach stawką godzinową.

Organ rentowy dokonał stosownego hipotetycznego wyliczenia wysokości kapitału początkowego i emerytury przy czym za miarodajne dla rozstrzygnięcia uznać należało przeliczenie podstawy wymiaru w wariantcie uwzględniającym stawki godzinowe z angaży bez premii.

Z tych też względów, zdaniem Sądu, nie ma żadnych przeszkód by ponownie przeliczyć wnioskodawcy wysokość emerytury od 1 maja 2018 roku przy uwzględnieniu wysokości kapitału początkowego, ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 roku w kwocie 92.890,- zł oraz wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 94,88 % obliczonego z lat 1973-1982.

Podkreślić należy, iż nie było możliwe uwzględnienie wniosku ubezpieczonego o przeliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem lat 1976-1986, bowiem jak wynika z cytowanych przepisów możliwe jest obliczenie akpitału z uwzględnieniem wynagrodzeń z 10 kolejnych lat a skarżący wskazał lat 11.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak wpkt. 1 sentencji, natomiast na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w pozostałej części oddalił odwołanie

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z aktami rentowymi.

15 IV 2019 roku.